

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือและบทความในหนังสือ

เกตุนี้ หงสนันท์. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐสภากับรัฐวิสาหกิจไทย. สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2529.

_____, บรรณาธิการ. รัฐวิสาหกิจไทย กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2517.

คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่หก พ.ศ. 2530-2534. กรุงเทพฯ : ยูไนเต็ดโปรดักชั่น,

จิต เศรษฐบุตร, กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยบุคคล. พระนคร : ไทยพาณิชย์การ, 2482.

เฉลิม ชงบุญเกิด, ท่านกับธนาคาร. พระนคร : โรงพิมพ์วิบูลกิจ, 2496.

ชัยวัฒน์ วิบูลย์สวัสดิ์ การสัมมนากฎหมายธุรกิจการเงินการธนาคาร รุ่นที่ 3 เรื่อง "กฎหมายเกี่ยวกับธนาคารแห่งประเทศไทย" (เอกสารโรเนียว) ไม่ระบุปี

ถวิล คูตระกูล. การเงินและการธนาคาร. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2512.

ธนาคารแห่งประเทศไทย, ที่ระลึกในการเปิดอาคารสำนักงานใหญ่ธนาคารแห่งประเทศไทย 12 กรกฎาคม 2525. กรุงเทพฯ : บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977) จำกัด, 2525.

_____. ธนาคารแห่งประเทศไทย. พระนคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิwap, 2513.

_____. วิวัฒนาการสยาม. พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงพระศพพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิวัฒนาไชย เมื่อวันที่เสาร์ที่ 1 เมษายน 2504. พระนคร : หจก. ศิวพร, 2504.

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. บทบาทและหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะ
ธนาคารกลาง. เอกสารพิมพ์เผยแพร่โดยธนาคารแห่งประเทศไทย, 2522.
- บริษัทแบงก์สยามกัมมาจล ทุนจำกัด เปลี่ยนเป็น ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด อนุสรณ์
60 ปี. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยเซคม , 2510.
- ปกเกล้า วิชยานนท์. โครงการวิจัยเรื่อง "แนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎเกณฑ์ควบคุม
ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย". กรุงเทพฯ : มูลนิธิสถาบันวิจัย
 เพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2532.
- ประทีป สนธิสุวรรณ. "สถานภาพของธนาคารกลาง." ใน เศรษฐกิจการคลังและ
ธนาคาร, หน้า 7-67 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธนาคารออมสิน,
 2523. (ธนาคารแห่งประเทศไทย จัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์แด่ นายเจริญ
 กลิ่นอวล เมื่อ 7 มกราคม 2523.
- ประจวบ ภาณุจนดูล, คำบรรยายกฎหมายปกครอง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2533 ,
- _____ คำบรรยายกฎหมายปกครองเปรียบเทียบ. คณะนิติศาสตร์.
 จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2524.
- ป๋วย อึ๊งภากรณ์, คำบรรยายวิชาบริหารการเงินและการธนาคาร, แผนก
 พาณิชยศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์ และการบัญชี มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์, ปีการศึกษา 2522.
- พนัส ลิมะเสถียร. การบัญชีรัฐบาล. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 2526.
- พิเศษ เสตเสถียร. กฎหมายตลาดหลักทรัพย์. คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2531.
- พิสุทธ์ นิมมานเหมินทร์. "อิสรภาพของธนาคารกลาง" ธนาคารแห่งประเทศไทย
พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายพิสุทธ์ นิมมานเหมินทร์
 (10 กรกฎาคม พ.ศ. 2528) : หน้า 164.
- ไพศาล กุมาลย์วิสัย และ ชัยวัฒน์ วิบูลสวัสดิ์. กฎหมายเกี่ยวกับธนาคารแห่ง
ประเทศไทย. (เอกสารโรเนียว) ไม่ระบุปี

โกคิน พลกุล, "ปัญหาขึ้นสูงทางกฎหมายมหาชน 2 : คดีปกครองในฝรั่งเศส"

เอกสารคำบรรยายวิชา น. 741. กรุงเทพมหานคร : คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530.

.เอกสารประกอบคำบรรยายวิชาหลักกฎหมายมหาชน. คณะนิติศาสตร์,
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2525.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและนโยบายการเงิน
(Monetary Theory and Policy) หน่วยที่ 1-8

เมธี ดุลยจินดา. การเงินและการธนาคาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2520.

การบริหารธนาคารพาณิชย์. กรุงเทพฯ : หน่วยพิมพ์และจำหน่าย
ศาสนภัณฑ์ (โรงพิมพ์การศาสนา) , 2519.

วาสนา สิงห์โกวินท์. การจัดการธนาคารพาณิชย์. โครงการจัดพิมพ์และเผยแพร่
ตำรา คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2527.

วิทยา ศรีเครือวัลย์. พจนานุกรม ศัพท์ธุรกิจและการธนาคาร. กรุงเทพฯ :
กกจ.เจริญรัฐการพิมพ์. 2527.

วิรัช สงวนวงศ์วาน. การเงินและการธนาคาร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2531.

วเรศ อู๋ปาดิก, การศึกษาระบบธนาคารในประเทศของกลุ่มอาเซียน.
กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. "ข้อความคิดเกี่ยวกับการควบคุมกำกับทางปกครอง"
รวมบทความในโอกาสเกษียณอายุราชการ 60 ปี ดร.ปรีดีเกษมทรัพย์.
กรุงเทพฯ : พี.เค. พรินติ้งเฮ้าส์ , 2531.

สวัสดิการข้าราชการกองตรวจเงินรัฐวิสาหกิจและเงินทุน. ประมวลกฎหมายระเบียบ
ข้อบังคับและมติคณะรัฐมนตรีที่ใช้บังคับเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กิตติวารณ, 2530.

สันติภาพ จินดาแสง, การเงินและการธนาคาร. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์
และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2522.

หยุด แสงอุทัย. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523.

อิสระ นิตินันท์ประภาศ. กฎหมายปกครองเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ : กิ่งจันทร์
การพิมพ์, 2529.

_____, คำสอนวิชากฎหมายปกครองเปรียบเทียบและพัฒนา. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.

_____. รายงานผลสรุปการประชุมทางวิชาการ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมาย
ของรัฐวิสาหกิจในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2524.

บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์

กมลชัย รัตนสกาวงศ์, "องค์ประกอบของ" นิตินันท์ทางปกครอง "ของประเทศ
สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน." วารสารนิติศาสตร์ 17 (กันยายน 2531):36.

ข้อสังเกตของเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ในหนังสือของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร. 0501 ร. 1757 ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2527 ถึงนายกรัฐมนตรี แจ้งผลการวินิจฉัยร้องทุกข์กรณีนายสมนึก
เรื่องซึ่งพิมพ์ลงใน วารสารกฎหมายปกครอง 3 (สิงหาคม 2527):531.

"คลังคำกำหนดวาระผู้ว่าราชการชาติที่รัฐมนตรีคุมมโฆบายขัดกันก็ออก." เดลินิวส์
(1 ต.ค. 34) : 7.

จันทร์จิรา เอี่ยมมยุรา. "ข้อความคิดทางกฎหมายของรัฐวิสาหกิจ (วิสาหกิจมหาชน)"
วารสารนิติศาสตร์ 18 (กันยายน 2531) : 92-113.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. "ข้อพิจารณาเกี่ยวกับนิตินันท์ทางปกครองและสัญญาทางปกครอง
ตามแนวความคิดของฝรั่งเศส." วารสารกฎหมายปกครอง 5
(เมษายน 2533) : 158 - 214.

- ชาญชัย แสงศักดิ์. "ความหมายของรัฐวิสาหกิจในฝรั่งเศส." วารสารกฎหมายปกครอง 1 (ธันวาคม 2525) : 730-752 ; 2 (เมษายน 2526) : 1-41 และ 2 (สิงหาคม 2526) : 1-24.
- ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศาสตร์. "นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนของอังกฤษ" วารสารกฎหมายปกครอง 6 (สิงหาคม 2530) : หน้า 325.
- "ฐานะ "แบงก์ชาติ" คอขาดไปครึ่งตัวลั่นกฤษฎีกาชุดใหญ่ตีความใหม่." ไทยรัฐ (21 กุมภาพันธ์ 2532) : 11.
- บรรยงค์ สุวรรณผ่อง. "แบงก์ชาติ : บทบาทการเป็นธนาคารกลางที่แท้จริง" การเงินการธนาคาร (มิ.ย. 32), หน้า 9-10.
- _____. "เบอร์หนึ่งแบงก์ชาติ." ไทยรัฐ (4 ต.ค. 34) : หน้า 3.
- _____. "แบงก์ชาติกับหน้าที่ธนาคารกลาง." การเงินการธนาคาร (เม.ย. 34), หน้า 13-14.
- พูนศักดิ์ ไวสารวจ. "นิติกรรมฝ่ายเดียวทางปกครองในกฎหมายฝรั่งเศส." วารสารกฎหมายปกครอง 4 (สิงหาคม 2528) : 265-308.
- ภัชราพร ช้างแก้ว. "แบงก์ชาติบนเส้นทางที่สับสน." ผู้จัดการ (สิงหาคม 2532) หน้า 136.
- โกศลีน พลกุล. "นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนฝรั่งเศส." วารสารกฎหมายปกครอง 6 (สิงหาคม 2530) : 280-317 .
- รังสิกร อุปพงศ์. "ทฤษฎีการบริการสาธารณะในประเทศฝรั่งเศส." วารสารนิติศาสตร์ 18 (กันยายน 2531) : 38-57.
- ลิว ก้าว พิน (นามแฝง). "กฎหมายกับกระบวนการบริหารธนาคารกลาง." พระสยาม 13.(กุมภาพันธ์ 2533) : 28-32.
- วิบูลย์ กัมมาระบุตร "บริการสาธารณะทางอุตสาหกรรมและการค้า." วารสารนิติศาสตร์ 18 (กันยายน 2531) : 25-37.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. "การควบคุมรัฐวิสาหกิจโดยศาลบัญชีในประเทศฝรั่งเศส." วารสารนิติศาสตร์ 18 (กันยายน 2531) : 1-14.

สมคิด เลิศไพฑูรย์ "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ : องค์การมหาชนอิสระ." วารสารนิติศาสตร์ 19 (ธันวาคม 2532) : 59-78.

สมยศ เชื้อไทย. "การกระทำทางปกครอง." วารสารนิติศาสตร์ 17 (กันยายน 2530) : 45-71.

สมลักษณ์ หิรัญบุระ. "อุบัติการณ์อาคารกลางเปรียบเทียบกับโดยย่อ." พระสยาม 11 (ธันวาคม 2531) : 22-27.

สุรพล ลีนิติไกรพจน์. "กรณีสถาบัน วท. : ภาพสะท้อนของปัญหาวิชาชีพไทย." วารสารนิติศาสตร์ 19 (กันยายน 2532) : 142-157.

_____. "การบังคับใช้กฎหมายและการกำหนดนโยบายสาธารณะในกรณีวิชาชีพ." วารสารกฎหมายปกครอง. 9 (เมษายน 2533) : 119-142.

_____. "ข้อความคิดบางประการเกี่ยวกับการกำกับดูแล (tutelle)." วารสารนิติศาสตร์ 19 (ธันวาคม 2532) : 79-92.

_____. "วิกฤติการณ์ทางกฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพไทย." วารสารนิติศาสตร์ 19 (มีนาคม 2532) : 81-110.

_____. "หลักเกณฑ์ในการจำแนกวิชาชีพมหาชน : ศึกษาเปรียบเทียบในกฎหมายไทยและฝรั่งเศส." วารสารกฎหมายปกครอง 3 (สิงหาคม 2527) : (1) - (38).

_____. "บันทึกข้อสังเกตประกอบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เรื่องฐานะของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน." วารสารกฎหมายปกครอง 7 (สิงหาคม 2531) : 455-603.

"เสนอกลั่นกรองวาระผู้ว่าแบงก์ชาติคลังค้านไม่จำเป็นสำคัญที่ใครเป็น." เดลินิวส์ (9 ต.ค. 34) : 7.

"หัวเด็ดตีนขาดธนาคารชาติไม่ยอมเป็นวิชาชีพ อ่างจุดแตกต่างไม่ได้ใช้งบประมาณแผ่นดินสู้." ผู้จัดการรายสัปดาห์ (27 ก.พ. - 5 มี.ค. 32) : 22.

อมร จันทรสมบูรณ์. "ฐานะเนติบัณฑิตยสภา." วารสารกฎหมายปกครอง 10

(เมษายน 2533) : 6-16.

_____. "บทบรรณาธิการ." วารสารกฎหมายปกครอง 3 (สิงหาคม

2527) : (5)-(8).

_____. "บันทึกข้อสังเกตประกอบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์

เรื่องฐานะของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน." วารสารกฎหมาย

ปกครอง 7 (สิงหาคม 2531) : 455-600.

อุดม รัฐอมฤต. "สภาวิชาชีพ." วารสารนิติศาสตร์ 15 (มิถุนายน 2532) :

113-125.

เอกสารอื่น ๆ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1785/2527

กลุ่มนักศึกษาคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มช., การบริหารงานของธนาคารกลาง

และธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย (รายงานสมาคมมหาวิทยาลัย

ธรรมศาสตร์ 2510, หน้า 14-15.)

จันทจิรา เอี่ยมมยุรา "วิสาหกิจมหาชน (รัฐวิสาหกิจ) ในกฎหมายไทย : ศึกษา

ในเชิงประวัติศาสตร์และเชิงวิเคราะห์ข้อความคิด." วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิตคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. คำแปลสรุปเอกสารประกอบการบรรยายพิเศษ ของ Jean

CHEVANCE และ Jean-Christian CADY บรรยาย ณ สำนักงาน

คณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2530.

ณัฐ รัฐอมฤต. "แพทยสภา : ศึกษาในแง่กฎหมายเกี่ยวกับการจัดองค์กรและการ

ควบคุมการประกอบวิชาชีพเวชกรรม." วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. "รายงานประจำปี พ.ศ. 2487-2498" ไม่ระบุ
ปีที่พิมพ์.

ชวิชัย สนธิวิรัช, "สถานะและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของมหาวิทยาลัย"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2534.

นิตยา บุญนิรันดร. "บทบาทของธนาคารกลางในการพัฒนาการให้สินเชื่อ"
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาบัญชี บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2521.

รายงานประจำปีธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2533.

มติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่
นร.0202/7525 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2527.

สมหญิง เจียมศักดิ์ศรี. "มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมรัฐวิสาหกิจ :
ศึกษาเฉพาะกรณีรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติ. "วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชา นิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2535.

สำนักงบประมาณ, สำนักนายกรัฐมนตรี. "งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ
2533. กรุงเทพฯ : บริษัทคลองรัตน จำกัด, 2535.

ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 148.

พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485.

— (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2489.

— (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2496.

— (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2510.

— (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2512.

— (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2522.

พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ.

2518.

— (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519.

— (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2520.

พระราชบัญญัติดอกเบี้ยให้กู้ยืมของสถาบันการเงิน พ.ศ. 2523.

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496.

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485.

— (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2487.

— (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2505.

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485

พ.ศ. 2528

พระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501.

— (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2510.

— (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2516.

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. 2501, พ.ศ. 2521.

พระราชบัญญัติพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. 2534.

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534.

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534.

พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475.

พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534.

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505.

— การธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2522.

พระราชบัญญัติสาขาภิบาล 2475.

พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505,

พ.ศ. 2528.

พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการที่พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 ไม่ใช้
บังคับ พ.ศ. 2523.

หนังสือต่างประเทศ

Banque de France. La Banque De France Et la Monnaie. Paris:
La Banque de France, 1986.

Banque de France. Loi du 3 janvier 1973, Decret du 30 janvier
1973.

conseil D'Etat. La Re'forme Des Etablissements Publics. Paris
: La Documentation Francaise, 1972.

Duquit, Le'on. Traite'de droit constitutionel. Tome III
(3^e e'd.,) อ้างใน สมคิด เลิศไพฑูรย์. "ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับ :
องค์การมหาชนอิสระ." วารสารนิติศาสตร์ 15 (ธันวาคม 2532) :
59-78.

Friedmann, Wolfgang. "Governmental (Public) Enterprises"
International Encyclopedia of Comparative Law
Chapter 13 , 1979.

Garner, J.F. "Public Corporation in the United Kingdom."
"Government Enterprise : A Comparative Study.
ed.W.Friedmann and C.F. Garner. New York : Columbia
University Press , 1970.

Kisch, C.H., and Elking, W.A. Central Banks. New York &
London : Garland Publishing, 1983.

Ridley, F. and Blondel, J. Public Administration in
France. London: Routledge & Degan Paul, 1967.

Rivero, Jean. Droit Administratif. Paris : Dalloz, 1980.

Simpson, Thomas D. Money, Banking and Economic Analysis

Third Edition. New Jersey : Englewood Cliffs, 1987.

The Auspices of the Bank For International Settlements,

Basle Eight European Central Banks. London: Unwin

Brothers Limited, 1963.

Toniolo, Gianni. Central Banks, Independence in Historical

Perspective. New York : Walter de Gruyter, 1988.

The Bank of England Act. 1946 and The Charters of The Bank

of England.

The South East Asian Central Bank (SEACEN) Research and

Training Centre, Comparative Banking Laws of the

SEACEN Countries. Kuala Lumpur : The SEACEN Centre,

1987.

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชบัญญัติ

ธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๔๕^๑

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

(ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๔๐

และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๔๔)

อาทิตยทิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๔๕

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรจัดตั้งธนาคารกลางขึ้นในราชอาณาจักร
จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ
สภาผู้แทนราษฎร ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

ความเบื้องต้น

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า "พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย
พุทธศักราช ๒๔๔๕"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

"ผู้ว่าการ" หมายความว่า ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

"รองผู้ว่าการ" หมายความว่า รองผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย

^๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๒ และฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๔๔๗ และ พ.ศ. ๒๔๐๔
และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๔๔ พ.ศ. ๒๔๒๔

"ธนาคาร" หมายความว่า บุคคล หรือคณะบุคคลที่ใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อว่า "ธนาคาร" หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเดียวกัน และบริษัทจำกัดที่รับฝากเงินที่ถอนคืนได้โดยใช้เช็ค คราฟต์ หรือหนังสือสั่ง

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาและตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๒

การจัดตั้ง ทูบ และเงินสำรอง

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งธนาคารกลางขึ้น เรียกว่า "ธนาคารแห่งประเทศไทย" เพื่อรับมอบการออกธนบัตรจากกระทรวงการคลัง และประกอบธุรกิจอันพึงเป็นงานธนาคารกลาง ตามบทแห่งพระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๖ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๗ ให้กำหนดทุนประเดิมของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนยี่สิบล้านบาท และธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้รับเงินจำนวนนี้จากรัฐเป็นการอุดหนุน

มาตรา ๘ ทุนของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น จะเพิ่มหรือลดก็ได้โดยอนุมัติของรัฐบาล แต่จำนวนทุนทั้งสิ้นไม่ว่าในขณะใดต้องไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท

มาตรา ๙ เงินสำรองของธนาคารแห่งประเทศไทยให้ประกอบด้วยเงินสำรองธรรมดา ซึ่งตั้งไว้เมื่อขาดทุน และนอกจากนี้จะให้เงินสำรองประเภทอื่นเพื่อความประสงค์แต่ละอย่าง โดยเฉพาะก็ได้ ตามแต่คณะกรรมการจะตั้งไว้โดยอนุมัติของรัฐมนตรี โดยสะสมขึ้นด้วยการจ่ายจากกำไรสุทธิในปีหนึ่ง ๆ

มาตรา ๑๐ เงินสำรองธรรมดานั้นให้สะสมขึ้นด้วยการจ่ายจากกำไรสุทธิในปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนร้อยละยี่สิบห้าแห่งกำไรสุทธิ ภายหลังจากที่ได้หักเงินไว้แล้วสำหรับหนี้ซึ่งทวงไม่ได้ และซึ่งเป็นที่สงสัยประการหนึ่ง สำหรับการเสื่อมค่าแห่งสินทรัพย์ประการหนึ่ง และสำหรับรายจ่ายซึ่งนายธนาคารยอมกันเงินไว้จ่ายตามปกติอีกประการหนึ่ง

เมื่อเงินสำรองธรรมดามีจำนวนถึงร้อยละร้อยแห่งทุนจำนวนลัพธ์หรือมากกว่านั้นแล้ว คณะกรรมการจะลดจำนวนที่ต้องจ่ายรายปีเพื่อสะสมก็ได้

มาตรา ๑๑ กำไรสุทธิส่วนที่เหลือภายหลังจากได้หักจ่ายเป็นเงินสำรองธรรมดาและเป็นเงินสำรองประเภทอื่นที่คณะกรรมการอาจตั้งไว้ตามมาตรา ๙ แล้วให้นำส่งเป็นรายได้เบ็ดเสร็จของรัฐทุกปี

มาตรา ๑๒ ให้สินทรัพย์และหนี้สินของสำนักงานธนาคารชาติไทยโอนไปยังธนาคารแห่งประเทศไทย และสินทรัพย์ส่วนที่เหลือ เมื่อหักหนี้สินนั้นออกแล้วให้จ่ายเป็นเงินสำรองธรรมาของธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๓ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ในพระนคร และจะตั้งสาขาหรือตัวแทนขึ้น ณ ที่อื่นใดในราชอาณาจักรก็ได้ และเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว จะตั้งสาขาหรือตัวแทนขึ้นในต่างประเทศก็ได้

หมวด ๓

การกำกับ ควบคุม และจัดการ

มาตรา ๑๔ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจและหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๔/ ให้คณะกรรมการ อันประกอบด้วยผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และกรรมการอื่นไม่น้อยกว่าห้านาย เป็นผู้ควบคุมและดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย ให้ผู้ว่าการและรองผู้ว่าการ เป็นประธานและรองประธานแห่งคณะกรรมการโดยตำแหน่งตามลำดับ

มาตรา ๑๖ ให้ผู้ว่าการเป็นผู้จัดการของธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจและหน้าที่ดูแลให้การเป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับของธนาคาร

ให้รองผู้ว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่ซึ่งผู้ว่าการมอบให้ไว้

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้ว่าการไม่เห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของกรรมการฝ่ายข้างมากให้เสนอประเด็นไปยังรัฐมนตรีเพื่อชี้ขาด

มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๒๐ กิจการทั้งปวงที่อยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการนั้น ผู้ว่าการจะปฏิบัติไปก่อนก็ได้ แต่แล้วต้องเสนอต่อคณะกรรมการเพื่ออนุมัติ

มาตรา ๑๙ พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งหรือถอนจากตำแหน่งซึ่งผู้ว่าการและรองผู้ว่าการโดยคำแนะนำของคณะรัฐมนตรี

ส่วนกรรมการอื่น ให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งหรือถอนจากตำแหน่งโดยคำแนะนำของรัฐมนตรี

มาตรา ๒๐ การแต่งตั้งพนักงานตามจำเป็นแก่ธุรกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย การเรียกประกันจากพนักงานเพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต การกำหนดเงินเดือน โบนัส หรือเงินอื่น ๆ และการถอนจากตำแหน่ง ให้อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ

หมวด ๔

การออกบัตรธนาคาร

มาตรา ๒๑ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะออกบัตรธนาคารในราชอาณาจักร

มาตรา ๒๒ การออกและจัดการบัตรธนาคารนั้น ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยจัดหา โดยมี "ฝ่ายออกบัตรธนาคาร" เป็นเจ้าหน้าที่ และให้แยกไว้ต่างหากจากธุรกิจอื่น ๆ

มาตรา ๒๓ จนกว่าจะถึงเวลาที่มีการเงินระหว่างประเทศจะได้เข้าสู่ภาวะอันประจักษ์แจ้งและมั่นคงพอสมควรแล้ว การออกและจัดการบัตรธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น ให้อยู่ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระบบเงินตรา และคำว่า "ธนบัตร" ที่ใช้ในกฎหมายดังกล่าวนั้น ให้ถือว่ารวมตลอดถึง "บัตรธนาคาร" ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกด้วย

มาตรา ๒๔ นับตั้งแต่และจนถึงเวลาที่รัฐมนตรีกำหนด ธนาคารแห่งประเทศไทยจะออกธนบัตรของรัฐบาล ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระบบเงินตราไปชั่วคราวก่อนก็ได้

มาตรา ๒๕ เพื่อความประสงค์แห่งมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ ให้มอบทุนสำรองที่จัดขึ้นตามพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ หนึ่งลิ้นเหนือทุนสำรองนั้นและกิจการของกองเงินตราในกรมคลัง พร้อมทั้งเงินที่อนุญาตในงบประมาณสำหรับกองนั้นให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับ "ฝ่ายออกบัตรธนาคาร" การมอบจะให้ทำเมื่อใดให้รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๒๖ เพื่อความประสงค์แห่งมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และเพียงเท่าที่เกี่ยวแก่การออกและจัดการธนบัตร บัตรธนาคาร และทุนสำรอง ให้ใช้คำว่า "ฝ่ายออกบัตรธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทย" และ "ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย" แทนคำว่า "กองเงินตรา

กรมคลัง" และ "อธิบดีกรมคลัง" ซึ่งใช้ในบรรดากฎหมายว่าด้วยระบบเงินตราทุกแห่งตามลำดับ และให้ใช้คำว่า "ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย" แทนคำว่า "รัฐมนตรี" ซึ่งใช้ในมาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ และแทนคำว่า "กระทรวงการคลัง" ในข้อ ๒ แห่งกฎกระทรวงการคลังออกตามความในพระราชบัญญัติเงินตราในภาวะฉุกเฉิน พุทธศักราช ๒๔๘๔ (ฉบับที่ ๒)

มาตรา ๒๗ บัณฑิตธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น ให้ถือว่าเป็นเงินตราตามความหมายแห่งกฎหมายลักษณะอาญา

หมวด ๕

กาชธนาคาร

มาตรา ๒๕ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบธุรกิจประเภทที่พึงเป็นงานธนาคารกลาง ดังระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา โดยมี "ฝ่ายการธนาคาร" เป็นเจ้าหน้าที่

ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบธุรกิจที่มีได้ระบุให้ทำได้หรือระบุห้ามไว้ในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๒๕ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศเป็นครั้งคราว แจ้งอัตรามาตรฐานที่จะซื้อหรือรับช่วงซื้อสด ซึ่งคั้วแลกเงิน หรือตราสารพาณิชย์อย่างอื่น ที่อาจซื้อได้ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในมาตรา ๒๕

หมวด ๕ ทวิ*

กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน

มาตรา ๒๕ ทวิ ในหมวดนี้

"สถาบันการเงิน" หมายความว่า

- (๑) ธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยการธนาคารพาณิชย์
- (๒) บริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ และ

*/ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๔๔.
พ.ศ. ๒๕๒๔

(๓) สถาบันอื่นที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการเงินตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

"กองทุน" หมายความว่า กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน

"ผู้จัดการ" หมายความว่า ผู้จัดการกองทุน

มาตรา ๒๕ ดริ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในธนาคารแห่งประเทศไทย เรียกว่า "กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน" ให้กองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและเสถียรภาพ โดยมี "ฝ่ายจัดการกองทุน" เป็นเจ้าหน้าที่ และให้แยกไว้ต่างหากจากรัฐกิจอื่น ๆ

มาตรา ๒๕ จัตวา กองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินที่ได้รับตามมาตรา ๒๕ เบญจ และมาตรา ๒๕ สัตต
- (๒) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้
- (๓) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ตกเป็นของกองทุน
- (๔) ดอกผลของกองทุน

มาตรา ๒๕ เบญจ ให้สถาบันการเงินนำส่งเงินเข้ากองทุนตามอัตราที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อัตราดังกล่าวต้องไม่เกินร้อยละ ศูนย์จุดห้าของยอดเงินฝาก ยอดเงินกู้ยืมหรือยอดเงินที่รับจากประชาชนในแต่ละปี แล้วแต่กรณี ที่สถาบันการเงินแห่งนั้นมีอยู่ ณ วันสิ้นปีการเงินก่อนปีที่จะต้องนำส่งเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด

อัตราตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทของสถาบันการเงินก็ได้ การคำนวณเงินนำส่งเข้ากองทุน มิให้นำเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่สถาบันการเงินได้รับจากกองทุนมารวมคำนวณเข้าด้วย

ในกรณีที่กองทุนมีเงินและทรัพย์สินเพียงพอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์แล้ว คณะกรรมการจัดการกองทุนจะประกาศงดการนำส่งเงินเข้ากองทุนก็ได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มาตรา ๒๕๑ สถาบันการเงินใดไม่นำส่งเงินเข้ากองทุนให้ถูกต้องและครบถ้วน ตาม
มาตรา ๒๕ เบื้อง ต้องเสียเงินเพิ่มเป็นจำนวนเงินอีกไม่เกินสองเท่าของจำนวนเงินที่สถาบัน
การเงินนั้นนำส่งไม่ครบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด

มาตรา ๒๕ สัตต ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาจัดสรรเงินสำรองตามมาตรา ๕
ส่งสมทบเข้ากองทุนตามจำนวนที่เห็นว่าเหมาะสมเป็นคราว ๆ ไป

ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจออกเงินทศรองให้กองทุนไปก่อนได้ตามความจำเป็น แต่
กองทุนต้องชำระคืนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และคณะกรรมการอาจกำหนดให้กองทุน
จ่ายค่าตอบแทนสำหรับเงินที่จ่ายทศรองดังกล่าวได้

มาตรา ๒๕ ัญฐ ให้กองทุนมีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบวัตถุประสงค์
ของกองทุนตามมาตรา ๒๕ ครี และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ถือกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองหรือมีทรัพย์สินต่าง ๆ สร้าง ซื้อ จัดหา
ขาย จำหน่าย เช่า ให้เช่า เช่าซื้อ ให้เช่าซื้อ ยืม ให้ยืม รับจำนำ รับจำนอง แลกเปลี่ยน โอน
รับโอน หรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินทั้งในและนอกราชอาณาจักร ตลอดจนรับทรัพย์สิน
ที่มีผู้อุทิศให้

(๒) ให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงินโดยมีประกันตามควร

(๓) ค่าประกัน หรือรับรอง รับอาวัลหรือสอดเข้าแก้หน้าในตั๋วเงิน

(๔) ให้ความช่วยเหลือทางการเงินตามควรแก่กรณีสำหรับผู้ฝากเงินหรือผู้ให้กู้ยืมเงิน
แก่สถาบันการเงินที่ต้องเสียหายเนื่องจากสถาบันการเงินดังกล่าวประสบวิกฤติการณ์ทางการเงิน
อย่างร้ายแรง

(๕) มีเงินฝากไว้ในสถาบันการเงินตามที่คณะกรรมการจัดการกองทุนเห็นว่าจำเป็น
และสมควร

(๖) ซื้อหรือเข้าถือหุ้นในสถาบันการเงิน

(๗) ซื้อ ซื้อลดหรือรับช่วงซื้อลดตราสารแสดงสิทธิในหนี้ หรือรับโอนสิทธิเรียกร้อง
ของสถาบันการเงิน

(๘) กู้หรือยืมเงิน ออกตั๋วเงินและพันธบัตร

(๙) ลงทุนเพื่อนำมาซึ่งรายได้ตามที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการจัดการกองทุน
 (๑๐) ทำกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดการให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์
 ของกองทุน

มาตรา ๒๕ นว ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการจัดการกองทุน"
 ประกอบด้วยผู้ว่าการเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการคลังเป็นรองประธานกรรมการ
 และกรรมการอื่นซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่น้อยกว่าห้าคน แต่ไม่เกินเก้าคน

ให้ผู้จัดการเป็นเลขานุการคณะกรรมการจัดการกองทุน

มาตรา ๒๕ ทศ กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ หรือในกรณีที่รัฐมนตรี
 แต่งตั้งกรรมการเพิ่มขึ้นในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่งให้ผู้
 ได้รับแต่งตั้งดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่
 ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดคำวาระดังกล่าวในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่
 ให้กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อดำเนินงานต่อไปจนกว่ากรรมการ
 ซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่ไม่เกินสองวาระ
 ติดต่อกัน

มาตรา ๒๕ เอกาทศ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๒๕ ทศ
 กรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) รัฐมนตรีให้ออก
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับความผิดโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด
 ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

มาตรา ๒๕ ทวาทศ การประชุมของคณะกรรมการจัดการกองทุนต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๒๕ เทรส คณะกรรมการจัดการกองทุนมีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของกองทุน อำนาจและหน้าที่เช่นว่านี้ให้รวมถึง

(๑) ออกข้อบังคับเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ ตรี มาตรา ๒๕ เบญจและมาตรา ๒๕ อัฐ

(๒) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการประชุมและการดำเนินงานของคณะกรรมการจัดการกองทุน

(๓) ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้จัดการ

(๔) พิจารณาเรื่องอื่น ๆ ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยมอบหมาย

มาตรา ๒๕ จตุศ ให้ประธานกรรมการและกรรมการจัดการกองทุนได้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่รัฐมนตรีกำหนด

มาตรา ๒๕ ปัตตธ ให้คณะกรรมการจัดการกองทุนเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนผู้จัดการ ผู้จัดการนั้นให้แต่งตั้งจากพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๒๕ โสฬส ผู้จัดการมีหน้าที่ดำเนินกิจการของกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของกองทุน และตามนโยบายหรือข้อบังคับที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด

ในการดำเนินกิจการ ผู้จัดการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการจัดการกองทุน

มาตรา ๒๕ สัตตธ ในกิจการของกองทุนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ผู้จัดการเป็นผู้แทนของกองทุน และเพื่อการนี้ ผู้จัดการจะมอบอำนาจให้ตัวแทนหรือบุคคลใดกระทำการเฉพาะอย่างแทนก็ได้ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด

มาตรา ๒๕ อัญจรัส เงินของกองทุนให้นำมาใช้จ่ายได้เฉพาะเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน และเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของกองทุน ตามที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด รวมทั้งค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามหมวดนี้

มาตรา ๒๕ เอกุณวิสติ ให้กองทุนวางและถือไว้ซึ่งระบบการบัญชีอันถูกต้อง มีการสอบบัญชีภายในเป็นประจำและมีสมุดบัญชีลงรายการ

(๑) การรับและจ่ายเงิน

(๒) สินทรัพย์และหนี้สิน

ซึ่งแสดงการงานที่เป็นอยู่ตามจริงและตามที่ควรพร้อมด้วยข้อความอันเป็นเหตุที่มาของรายการนั้น

มาตรา ๒๕ วิสติ ทุกปี ให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีและตรวจบัญชีรวมทั้งการเงินของกองทุน

มาตรา ๒๕ เอกุณวิสติ ผู้สอบบัญชีต้องทำรายงานผลของการสอบบัญชีเสนอรัฐมนตรีภายในเก้าสิบวันนับจากวันสิ้นปีบัญชี และให้ส่งสำเนารายงานดังกล่าวต่อธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย"

หมวด ๖

ความสัมพันธ์กับรัฐบาล

มาตรา ๓๐ ให้เป็นการธุระของธนาคารแห่งประเทศไทยในอันที่จะรับเงินเพื่อเข้าบัญชีฝากของกระทรวงการคลัง และจ่ายเงินจำนวนต่าง ๆ ไม่เกินจำนวนลัทธิอันเป็นสินเชื่อของบัญชีนั้น โดยกระทรวงการคลังไม่ต้องจ่ายเงินให้แก่ธนาคารนั้นเป็นค่ารักษาบัญชีที่กล่าวแล้ว และธนาคารนั้นไม่ต้องจ่ายดอกเบี้ยตามบัญชีฝากให้แก่กระทรวงการคลัง

เพื่อความประสงค์แห่งมาตรานี้ ให้มอบกิจการของส่วนราชการกรมบัญชีกลางและกรมคลังบางส่วน ตามจำเป็นพร้อมทั้งเงินที่อนุญาตในงบประมาณสำหรับส่วนราชการนั้นให้แก่ธนาคารแห่งประเทศไทย สำหรับ "ฝ่ายการธนาคาร" การมอบให้เป็นไปโดยพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๓๑ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ทำการแลกเปลี่ยนเงิน การส่งเงินไปต่างประเทศ และกิจการธนาคาร บรรดาที่เป็นของรัฐบาล และมีหน้าที่ออกและจัดการเงินกู้สำหรับรัฐบาลและองค์การสาธารณะ โดยมีข้อสัญญาและเงื่อนไขตามแต่จะได้ตกลงกัน

หมวด ๗

เงินล่าชงที่ธนาคารต้องชำระไว้

มาตรา ๓๒ * (ยกเลิกหมดทั้งมาตรา)

มาตรา ๓๓ ให้ทุกธนาคารส่งรายงานลับต่อผู้ว่าการ แสดงข้อความต่อไปนี้

- ก. หนี้สินในราชอาณาจักรที่ต้องจ่ายเมื่อเรียกร้องและที่ต้องจ่ายโดยมีกำหนดเวลา
- ข. ยอดจำนวนเงินซึ่งมีอยู่ในราชอาณาจักรเป็นธนบัตรของรัฐบาลไทย และบัตรธนาคารของธนาคารแห่งประเทศไทย
- ค. ยอดจำนวนเงินซึ่งอยู่ในราชอาณาจักรเป็นเหรียญกระษาปณ์จำแนกตามชนิดราคา
- ง. จำนวนเงินต่าง ๆ ที่ได้ให้กู้ยืม และยอดเงินตามตั๋วเงินที่ได้ซื้อลดในราชอาณาจักร
- จ. ยอดเงินคงเหลือที่ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ฉ. ข้อความอื่น ๆ อันเกี่ยวกับหนี้สินหรือสินทรัพย์ตามแต่ผู้ว่าการจะต้องการ
- บรรดาข้อความดังกล่าวนี้ ให้รายงานประจำสัปดาห์ตามที่เป็นอย่างละเอียดทำงานทุกวันศุกร์ แต่ถ้าวันศุกร์เป็นวันหยุดทำงานของธนาคาร ก็ให้รายงานตามที่เป็นอย่างละเอียดทำงานก่อนวันหยุด
- รายงานลับนี้ให้ส่งภายหลังวันที่เป็นเกณฑ์แห่งรายงานไม่ช้ากว่าสองวันอันเป็นวันทำงาน แต่ทว่าเมื่อผู้ว่าการเป็นที่พอใจว่า ธนาคารใดไม่อาจส่งรายงานประจำสัปดาห์ได้ จะสั่งให้ธนาคารนั้นส่งรายงานประจำเดือนแทนภายในวันที่ผู้ว่าการจะกำหนดก็ได้
- มาตรา ๓๔ เมื่อได้รับคำสั่งจากผู้ว่าการแล้ว ให้ธนาคารชี้แจงเพื่ออธิบายหรือขยายความในรายงานตามมาตรา ๓๓ โดยไม่ชักช้า

* ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๐๔

หมวด ๘

การสอบและตรวจบัญชี

มาตรา ๓๕ ให้ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจและหน้าที่สอบบัญชี แสดงกิจการทั้งหลายซึ่งเกี่ยวกับทุนสำรองที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเงินตรา พุทธศักราช ๒๔๗๑ และมอบให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตามความในมาตรา ๒๕

มาตรา ๓๖ โดยไม่เป็นการเสื่อมเสียต่ออำนาจและหน้าที่ของประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามมาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการเลือกตั้งผู้สอบบัญชีคนหนึ่งหรือมากกว่า โดยให้มีอำนาจและหน้าที่ตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ห้ามมิให้กรรมการหรือพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้สอบบัญชีตาม มาตรานี้

มาตรา ๓๗ โดยไม่เป็นการเสื่อมเสียต่ออำนาจและหน้าที่ของผู้สอบบัญชีตามมาตรา ๓๖ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งให้ประธานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินหรือบุคคลอื่นตาม แต่จะเห็นสมควร เป็นผู้ตรวจบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อใดก็ได้

หมวด ๙

บทเบ็ดเสร็จ

มาตรา ๓๘ ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ ภาษีเสริม ภาษีโรงค้า หรือภาษีการธนาคารตามประมวลรัษฎากร และบัตรธนาคารที่ธนาคารแห่งประเทศไทยออกก็ ให้อยกเว้นจากอากรแสตมป์

มาตรา ๓๙ การเลิกธนาคารแห่งประเทศไทย จะทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ

มาตรา ๔๐ การกำหนดกิจการทั้งปวงที่จำเป็นหรือสมควรเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

กล่าวโดยเฉพาะ พระราชกฤษฎีกาอาจกำหนดข้อความ ดังต่อไปนี้

- (ก) กิจการในหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการ
- (ข) ธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่อนุญาตให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบได้
- (ค) ธุรกิจประเภทต่าง ๆ ที่ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบ

(ง) จำนวนเงินคงเหลือที่คณะกรรมการ ต้องดำรงไว้เป็นเงินสำรองที่ธนาคารแห่งประเทศไทย

(จ) อำนาจและหน้าที่ของผู้สอบบัญชีที่คณะกรรมการเลือกตั้งขึ้น

(ฉ) บัญชี ข้อความและรายงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องทำเสนอต่อรัฐมนตรีหรือที่ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้บุคคลอื่นใดนอกจากธนาคารแห่งประเทศไทยใช้คำว่า "ชาติ" "รัฐ" "ประเทศไทย" หรือ "กลาง" หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเดียวกัน เป็นส่วนหนึ่งของชื่อหรือคำแสดงชื่อธนาคาร

หมวด ๑๐

บทลงโทษ

มาตรา ๔๒ ธนาคารใดฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ หรือมาตรา ๓๔ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทและปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งพันบาท เรียงตามรายวันตลอดเวลาที่ยังทำการขาดตกบกพร่องอยู่

ในกรณีที่คณะบุคคลอันมิใช่นิติบุคคลกระทำการเป็นธนาคาร ได้กระทำความผิดตามความในวรรคก่อน ให้ถือว่าผู้อำนวยการของคณะบุคคลนั้นหรือผู้จัดการนั้นเป็นผู้กระทำความผิด

มาตรา ๔๓ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๔๑ มีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๔๔ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการธนาคาร พุทธศักราช ๒๔๕๐ มีอำนาจเรียกใบอนุญาตที่ออกให้ตามความในพระราชบัญญัตินั้นคืนจากธนาคารซึ่งกระทำความผิดตามมาตรา ๔๒ ได้ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๓๐ วันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๔๕๕)

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕^{๑/}

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร)

ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐

และวันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔)

อาทิตย์ ทิพอาภา

ปรีดี พนมยงค์

ตราไว้ ณ วันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕

เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรกำหนดกิจการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า "พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕"

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเริ่มประกอบธุรกิจ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ เป็นต้นไป

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

๑/ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๒, ๓, ๔, ๕ และ ๖

พ.ศ. ๒๔๘๕, ๒๔๙๖, ๒๕๐๐, ๒๕๑๒ และ ๒๕๒๒ และประกาศคณะปฏิวัติฉบับ ๕๔๘

หมวด ๑
คณะกรรมการ

มาตรา ๕ ในการควบคุมและดูแลโดยทั่วไป ซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย คณะกรรมการต้องควบคุมและดูแลกิจการต่อไปนี้โดยเฉพาะคือ

(๑) การตั้งและการเลิกสาขาและตัวแทน
(๒) การกำหนดเงื่อนไขและขอบเขตทั่วไปแห่งธุรกิจประเภทต่าง ๆ ซึ่งพระราชกฤษฎีกาอนุญาตให้ธนาคารประกอบได้

- (๓) การกำหนดอัตรามาตรฐานสำหรับรับช่วงซื้อลดและดอกเบี้ย
(๔) การให้ความสะดวกด้วยเครดิต
(๕) การเสนอบัญชีกำไรขาดทุน งบดุล และรายงานประจำปีตามมาตรา ๒๒
(๖) การออกข้อบังคับของธนาคาร

มาตรา ๖ ผู้ว่าการจะเรียกประชุมคณะกรรมการเมื่อใดก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าเดือนละครั้ง

ในการประชุมต้องมีกรรมการเข้าประชุมไม่น้อยกว่าสามคน จึงเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๗ ในการลงมติของคณะกรรมการให้ถือคะแนนเสียงฝ่ายข้างมากเป็นประมาณ ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานมีสิทธิลงคะแนนอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๘ ให้กรรมการมีสิทธิได้ค่าทดแทนจากธนาคารแห่งประเทศไทยสำหรับการใช้จ่ายอันสมควร และการเสียหายในหรือเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ เว้นไว้แต่การเสียหายที่เกิดขึ้นจากความผิดของตน

มาตรา ๙ กรรมการไม่ต้องรับผิดชอบในการใช้จ่ายและการเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยในกรณีที่

(๑) ททรัพย์สินหรือหลักทรัพย์ซึ่งธนาคารได้มาหรือรับไว้ในนามของธนาคารมีค่าไม่เพียงพอหรือเสื่อมลง หรือมีกรรมสิทธิ์ไม่สมบูรณ์ บกพร่องหรือเสื่อมลง

(๒) ลูกค้า หรือลูกหนี้ของธนาคารมีหนี้สินล้มพันตัว หรือล้มละลายหรือทำละเมิด

(๓) กรรมการได้ทำการใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่หรือเกี่ยวกับหน้าที่

ทั้งนี้ เว้นไว้แต่การใช้จ่ายหรือการเสียหายนั้นได้เกิดขึ้นจากความผิดของตนโดยการจงใจ กระทำหรือละเว้นกระทำ หรือโดยการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

- มาตรา ๑๐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดเงินบำเหน็จของกรรมการ
 มาตรา ๑๑ กรรมการย่อมถูกถอนจากตำแหน่ง กล่าวโดยเฉพาะในกรณีต่อไปนี้
- (๑) เป็นบุคคลล้มละลาย หรือเป็นผู้ไร้ความสามารถ
  - (๒) ขาดการประชุมคณะกรรมการกว่าสามครั้งต่อเนื่องกันโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันสมควร
  - (๓) รับเป็นกรรมการหรือรับตำแหน่งในธนาคารอื่นใด

หมวด ๒

ธุรกิจของธนาคารแห่งประเทศไทย

มาตรา ๑๒ ธุรกิจประเภทที่พึงเป็นงานของธนาคารกลาง ธนาคารแห่งประเทศไทย
 ประกอบได้ คือ

(๑) การออกและจัดการ รวมตลอดถึงพิมพ์ธนบัตร บัตรธนาคาร และสิ่งพิมพ์อื่นที่รัฐมนตรี
 เห็นชอบ และการจัดการทุนสำรอง ดังบัญญัติไว้ในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่ง
 ประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕

(๒) การรับเงินฝากประจำหรือกระแสรายวันโดยไม่จ่ายดอกเบี้ย

(๓) การซื้อ ขาย และรับช่วงซื้อลดตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าหรือ
 พาณิชยกรรมอันสุจริต มีลายมือชื่อของบุคคลที่พึงเชื่อถือสองคนหรือมากกว่าลายมือชื่อหนึ่งต้องเป็นของ
 ธนาคารใดธนาคารหนึ่ง หรือสถาบันการเงินอื่นสถาบันใดสถาบันหนึ่ง และถึงกำหนดใช้เงินภายใน
 ระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด แต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันซื้อหรือรับช่วงซื้อลดโดยไม่รวม
 วันผ่อนเข้าด้วย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(๔)^{๑/} การซื้อ ขาย และรับช่วงซื้อลดตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากกิจการอุตสาหกรรม กสิกรรม การเลี้ยงสัตว์ การทำป่าไม้ การประมง การทำเหมืองแร่ การทำนาเกลือ หรือการสาวไหม อันสุจริต หรือตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินที่ออกเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการเกี่ยวกับมูลภัณฑ์กันชนระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยเป็นสมาชิกและกองทุนการเงินระหว่างประเทศยอมให้ประเทศไทยถอนเงินจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศเพื่อการนี้ได้

ตัวแลกเงินและตัวสัญญาใช้เงินดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ต้องมีลายมือชื่อของบุคคลที่พึงเชื่อถือได้สองคนเป็นอย่างน้อย ลายมือชื่อหนึ่งต้องเป็นของธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น และต้องถึงกำหนดใช้เงินไม่เกินสิบสองเดือน นับแต่วันซื้อหรือรับช่วงซื้อลด หรือภายในระยะเวลาเร็วหรือช้ากว่านั้นตามที่คณะกรรมการจะกำหนด แต่ต้องไม่เกินหกสิบเดือนนับแต่วันซื้อหรือรับช่วงซื้อลด คณะกรรมการอาจกำหนดเงื่อนไขของการซื้อขายไว้ด้วยก็ได้

(๕) การซื้อจากและขายให้แก่ธนาคารต่าง ๆ ซึ่งเงินปรัวรรคต่างประเทศ

(๖) การมีเงินคงเหลือไว้ที่คลังของรัฐบาลและธนาคารอื่น ๆ และการรักษาเงินตามจำนวนที่เห็นสมควรไว้ที่คลังและธนาคารนั้น ๆ เป็นเงินที่ต้องจ่ายคืนเมื่อเรียกหรือเมื่อได้บอกกล่าวล่วงหน้า หรือเมื่อถึงกำหนดเวลา

(๗)^{๒/} การให้กู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินเป็นประกัน ดังต่อไปนี้

(ก) หลักทรัพย์ของรัฐบาล หรือหลักทรัพย์ที่รัฐบาลรับประกันต้นเงินและดอกเบี้ยย

(ข) ทองคำ เงิน หรือเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในทองคำหรือเงิน

(ค) ตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงิน เท่าที่พึงซื้อหรือรับช่วงซื้อลดได้ตาม (๓)

(ง) ตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงิน เท่าที่พึงซื้อหรือรับช่วงซื้อลดได้ตาม (๔)

(จ) ตัวสัญญาใช้เงินของธนาคารใด ๆ ที่คำนวณด้วยเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในสิ่งของ อันได้โอนให้แก่หรือจำนำไว้กับธนาคารนั้น ๆ เป็นประกันเครดิตเงินสดหรือเงินบิเกินบัญชี ซึ่งตกลงกันไว้เพื่อการค้าหรือพาณิชย์อันสุจริต

^{๑/ ๒/} แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๒

(๑) หลักทรัพย์ของรัฐบาลต่างประเทศ

การให้กู้ยืมเงินดังกล่าวต้องมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินหกเดือน เว้นแต่

(ก) การให้สถาบันการเงินกู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง (ก) เป็นประกัน นั้น ถ้ามีเหตุผลสมควรเป็นกรณีพิเศษคณะกรรมการอาจกำหนดให้มีระยะเวลาเกินหกเดือนได้ แต่ต้องไม่เกินหกสิบเดือน

(ข) การให้รัฐบาลกู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง (ก) เป็นประกันนั้น ถ้ารัฐบาลกู้โดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการกู้เงิน ธนาคารจะให้กู้เป็นเงินตราไทยหรือเงินปรีวรรคต่างประเทศ โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการกู้เงินก็ได้

(ง) การให้กู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง (ง) เป็นประกันให้มีกำหนดระยะเวลาไม่เกินสิบสองเดือน

* (๗ ทวิ) การให้กู้ยืมเงินแก่สถาบันการเงินโดยมีหุ้นของธนาคารสถาบันการเงินหรือบริษัทอื่นใด หรือทรัพย์สินอื่นนอกจากที่ระบุไว้ใน (๗) เป็นประกัน ทั้งนี้เฉพาะกรณีที่สถาบันการเงินนั้นประสบหรือกำลังจะประสบวิกฤตการณ์ทางการเงิน อันอาจมีผลกระทบต่อระบบการเงินเป็นส่วนรวม ในการให้กู้ยืมเงินดังกล่าวคณะกรรมการมีอำนาจกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขได้ตามที่เห็นสมควร

* (๗ ตริ) การให้เงินอุดหนุนเพื่อเป็นทุนประเดิมของสถาบันประกันเงินฝากที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น ทั้งนี้ ตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(๘) การให้รัฐบาลกู้ยืมเงินไม่มีประกัน โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้กู้ยืมเพื่อรายจ่ายที่อนุญาตไว้ในงบประมาณธรรมดา เป็นจำนวนไม่เกินร้อยละสิบห้าแห่งรายจ่ายที่กล่าวนั้นโดยต้องชำระคืนภายในสามเดือนต้นแห่งปีงบประมาณถัดไป

(๙) การออกตราฟัฟที่กำหนดให้ใช้เงินเมื่อทวงถาม ณ สำนักงานหรือสำนักตัวแทนของธนาคารเอง

* แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา กำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๔๖๖

(๑๐) การเข้าซื้อซื้อ การซื้อ และการขายหลักทรัพย์ของรัฐบาลแห่งประเทศไทยและต่างประเทศ หลักทรัพย์ของสถาบันการเงินระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก ซึ่งรวมตลอดถึงตราสารที่ทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติออกให้เป็นหลักฐานว่า ผู้ถือตราสารได้มีส่วนร่วมกับทบวงการชำนัญพิเศษในการให้กู้เงินแก่รัฐบาลสมาชิกหรือองค์การของรัฐบาลสมาชิกของทบวงการชำนัญพิเศษตามจำนวนดังระบุไว้ในตราสารนั้น และหลักทรัพย์ทรัสต์ต่างประเทศ

เพื่อประโยชน์แห่งอนุमतราณี หลักทรัพย์ที่รัฐบาลแห่งประเทศไทยที่กล่าวแล้ว หรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกได้รับประกันต้นเงินและดอกเบี้ยนั้น ให้ถือว่าเป็นหลักทรัพย์ของรัฐบาลนั้น ๆ หรือของสถาบันการเงินระหว่างประเทศนั้น

(๑๑) การรับรักษาเงิน หลักทรัพย์ และของมีค่าอย่างอื่น ๆ และการเก็บผลประโยชน์แห่งหลักทรัพย์ที่กล่าวนั้น ไม่ว่าจะเป็ต้นเงินหรือดอกเบี้ย

(๑๒) การซื้อและขายทองคำและเงิน

(๑๓) การกู้ยืมเงินเพื่อดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพแห่งค่าของเงินตรา โดยวิธีออกตั๋วเงินที่มีกำหนดระยะเวลาการใช้เงินพันธบัตรหรือตราสารอื่นใด ด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หรือการกู้ยืมเงินเพื่อธุรกิจของธนาคารเอง และการให้ประกันเงินกู้ยืมนั้น

การกู้ยืมเงินตามอนุमतรา (๑๓) ธนาคารจะกู้เป็นเงินตราไทย หรือเงินปรีวรรคต่างประเทศก็ได้

(๑๔) การดำเนินกิจการเงินระหว่างประเทศโดยอนุมัติของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

(๑๕) การขายและจำหน่ายเป็นตั๋วเงินซึ่งทรัพย์สินทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็สิ่งหาหริมทรัพย์ หรือสิ่งหาหริมทรัพย์ ซึ่งตกเข้ามาอยู่ในครอบครองของธนาคารไม่ว่าโดยทางใด เป็นการระงับสิทธิเรียกร้องใด ๆ ของธนาคารทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

(๑๖) การดำเนินการแห่งระบบหักบัญชีระหว่างธนาคาร

(๑๗) การรับและจ่ายเงินจำนวนต่าง ๆ เกี่ยวกับบัญชีฝากของกระทรวงการคลัง การทำการแลกเปลี่ยนเงิน การส่งเงินไปต่างประเทศ และกิจการธนาคารบรรดาที่เป็นของรัฐบาลและการออกและจัดการเงินกู้ ดังบัญญัติไว้ในหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๔

- (๑๔) การทำการเป็นตัวแทนของรัฐบาลในกิจการประเภทใด ๆ ดังระบุต่อไปนี้
- (ก) การซื้อและขายทองคำและเงิน
  - (ข) การซื้อ ขาย และโอนตั๋วแลกเงิน หลักทรัพย์และใบหุ้น
  - (ค) การเก็บผลประโยชน์แห่งหลักทรัพย์หรือใบหุ้นใด ๆ ไม่ว่าจะ เป็นต้นเงิน ดอกเบี้ย หรือเงินปันผล
  - (ง) การควบคุมและการรวมไว้ในแหล่งกลางซึ่งเงินปริวรรตต่างประเทศ
  - (จ) การทำกิจการอื่นใดของรัฐบาล ตามแต่รัฐบาลจะมอบหมายให้

(๑๕)^๑ กล่าวโดยทั่วไป การทำกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับหรือเนื่องจากการใช้อำนาจหรือการปฏิบัติหน้าที่ของธนาคารตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทยพุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๑๓ ภายใต้บังคับบัญญัติมาตรา ๑๒ ห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทย

- (๑) ประกอบการค้าหรือมีส่วนได้เสียโดยตรงในกิจการพาณิชย์ อุตสาหกรรม หรือการธุรกิจอื่น ๆ แต่ธนาคารอาจได้มาโดยทางใด ๆ ซึ่งส่วนได้เสียเนื่องในการระงับสิทธิเรียกร้องใด ๆ ของธนาคาร และบรรดาส่วนได้เสียที่ได้มานั้นต้องจำหน่ายเร็วที่สุดที่จะพึงทำได้
- (๒) ซื้อหุ้นในธนาคารอื่นใดหรือบริษัทใด หรือให้กู้ยืมเงินโดยรับหุ้นเช่นนั้นเป็นประกัน
- (๓) ให้กู้ยืมเงินโดยรับจำนองอสังหาริมทรัพย์ หรือรับเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ไว้เป็นประกันโดยประการอื่น หรือถือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ เว้นแต่สำหรับใช้เป็นสถานที่ประกอบธุรกิจของธนาคาร หรือสำหรับใช้เป็นที่พักสถานพยาบาล สโมสรของพนักงานตามสมควร แต่ในกรณีทีสิทธิเรียกร้องใด ๆ ของธนาคารน่าจะเป็นอันตราย ธนาคารจะประกันความมั่นคงของตนด้วยอสังหาริมทรัพย์ใด ๆ ก็ได้ และจะเข้าถือกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้น ๆ ก็ได้ แต่ทว่าจะต้องขายเสียโดยเร็วเท่าที่จะทำได้

^๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา กำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๑๒ และประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับ ๑๔๘

- (๔) ให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีประกัน
 (๕)^{๑/} ออกตั๋วเงินโดยประการอื่นใด นอกจากกำหนดให้ใช้เงินเมื่อทรงถาม

หมวด ๓

เงินสำรองที่ธนาคารต้องดำรงไว้

มาตรา ๑๔ เงินคงเหลือที่แต่ละธนาคารต้องดำรงไว้ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย ตาม
 มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ นั้น อย่างน้อย
 ต้องเป็นจำนวนดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีปกติ ร้อยละห้าของหนี้สินที่ต้องจ่ายเมื่อเรียกร้อง และร้อยละสองของหนี้สินที่
 ต้องจ่ายโดยมีกำหนดเวลา

(๒) ในกรณีพิเศษ ร้อยละสามของหนี้สินที่ต้องจ่ายเมื่อเรียกร้อง และร้อยละสองของหนี้สิน
 ที่ต้องจ่ายโดยมีกำหนดเวลา

การที่จะจัดให้ธนาคารใดเข้าอยู่ในกรณีพิเศษ ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของธนาคารแห่ง-
 ประเทศไทย โดยคำนึงถึงลักษณะธุรกิจของธนาคารนั้น

เพื่อความประสงค์แห่งมาตรานี้ คำว่า "หนี้สิน" ไม่ให้รวมตลอดถึงเงินที่ได้กู้ยืมไป
 จากธนาคารแห่งประเทศไทย

หมวด ๔

อำนาจและหน้าที่ผู้สอบบัญชี

มาตรา ๑๕ ให้คณะกรรมการเลือกตั้งผู้สอบบัญชีทุกปี แต่จะให้ผู้สอบบัญชีที่เลือกตั้ง
 ในครั้งแรกเป็นผู้สอบบัญชี และทำการในหน้าที่นั้นต่อไปจนถึงเวลาเสนอบัญชีงบดุลและบัญชี
 กำไรขาดทุนฉบับแรกตามมาตรา ๒๒ ก็ได้

^{๑/} แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๒

ผู้สอบบัญชีที่พ้นจากตำแหน่งนั้น คณะกรรมการจะกลับเลือกตั้งเข้ารับตำแหน่งอีกก็ได้
ในกรณีที่ตำแหน่งผู้สอบบัญชีว่างลงระหว่างปี คณะกรรมการจะเลือกตั้งผู้สอบบัญชี
เข้าดำรงตำแหน่งแทนเพียงเท่าที่กำหนดเวลาแห่งตำแหน่งที่เข้ารับแทนก็ได้

มาตรา ๑๖ ให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบสรุพสมุดบัญชีต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย
และให้ตรวจสอบงบดุลกับทั้งบัญชีและใบสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบัญชีนั้น ๆ

มาตรา ๑๗ ให้ผู้สอบบัญชีทำรายงานว่าด้วยงบดุลและบัญชีเสนอรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงการคลัง และให้แถลงความเห็นในรายงานแต่ละฉบับด้วยว่า งบดุลนั้นครบถ้วนและ
เที่ยงธรรมโดยมีรายละเอียดอันจำเป็นทั้งหมด และได้ทำขึ้นตามสมควรในอันที่จะแสดงให้เห็น
ฐานะการงานของธนาคารแห่งประเทศไทยที่เป็นอยู่ตามจริงและถูกต้องหรือไม่ และถ้าผู้สอบ
บัญชีได้เรียกเอาคำอธิบายหรือข้อความ ก็ให้กล่าวด้วยว่า ได้รับหรือไม่ และเป็นที่น่าพอใจหรือไม่

มาตรา ๑๘ เมื่อผู้ว่าการหรือคณะกรรมการหรือผู้สอบบัญชีให้ความเห็นในปัญหา
เรื่องการเปลี่ยนแปลงอัตรามาตรฐานสำหรับการรับช่วงซื้อลด การให้กู้ยืมเงิน การเข้าชื่อใน
เงินกู้และการซื้อหลักทรัพย์

มาตรา ๑๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้สอบบัญชีทุกคนมีอำนาจเข้าตรวจสอบสรุพสมุดบัญชี
และเอกสารอื่น ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทย และจะสอบถามกรรมการหรือพนักงานใด ๆ
ของธนาคาร ทั้งจะเรียกเอาคำอธิบายและข้อความเกี่ยวกับสมุดบัญชีและเอกสารนั้น ๆ ด้วยก็ได้

หมวด ๕

บัญชีและรายงาน

มาตรา ๒๐ ปีการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทยให้เป็นไปตามปีปฏิทิน แต่ปีการเงิน
ปีแรกให้เริ่มในวันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ และสิ้นสุดลงในวันที่ ๓๑ ธันวาคม
พุทธศักราช ๒๔๘๖

มาตรา ๒๑ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนอรายงานประจำสัปดาห์ของฝ่ายออกบัตรธนาคาร และฝ่ายการธนาคาร คมแบบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกำหนดต่อรัฐมนตรีนั้นเพื่อประกาศ

มาตรา ๒๒^๑/ ภายในเวลาสามเดือนหลังจากวันสิ้นปีการเงินทุกปี ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเสนองบดุล และบัญชีกำไรขาดทุนตามที่เป็นอยู่ ณ วันที่ ๓๑ ธันวาคม ปีก่อน ซึ่งมีลายมือชื่อผู้ว่าการ รองผู้ว่าการ และหัวหน้าพนักงานบัญชีของธนาคาร และผู้สอบบัญชีได้รับรองแล้วต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อประกาศ ทั้งในขณะเดียวกันให้เสนอรายงานของคณะกรรมการ แสดงว่าภายในรอบปีนั้นการทำงานของธนาคารได้ดำเนินไปประการใดด้วย^๑/

หมวด ๖

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๓ ถึงแม้ว่าจะมีบทบัญญัติมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะประกอบธุรกิจเนื่องด้วยการโอนสินทรัพย์และหนี้สินของสำนักงานธนาคารชาติไทยก็ตามก็ตามจำเป็น แต่ถ้าธุรกิจใดขัดกับบทบัญญัติแห่งมาตราที่กล่าวแล้วก็ให้เลิกธุรกิจนั้นเร็วที่สุดที่จะพึงทำได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕ ตอนที่ ๗๖ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๕)

^๑/ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๔๑๒

เรื่อง การไต่ถามถึงกฎหมายแรงงานกับธนาคารแห่งประเทศไทย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ สร.๐๖๐๓/๔๑๒๔ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๑๖ แจ้งว่า กระทรวงการคลังขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะอยู่ในบังคับแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ร.ศ. ๒๕๑๕ หรือไม่ โดยมีข้อเท็จจริงว่า กระทรวงมหาดไทยอาศัยอำนาจตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ร.ศ. ๒๕๑๕ ประกาศห้ามเลิกกิจการที่ไต่ถามยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน โดยกำหนดว่า "การจ้างงานที่มีลักษณะที่ผิดประสงคฺ์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ" เป็นกิจการหนึ่งซึ่งไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน คณะกรรมการแห่งประเทศไทยได้หารือกระทรวงมหาดไทยว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ธนาคารกลาง โดยมีลักษณะที่ผิดประสงคฺ์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ จึงควรได้รับการยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายแรงงาน แต่กระทรวงมหาดไทยเห็นว่ากิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นกิจการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ และถือปฏิบัติตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เกี่ยวกับการคุ้มครองแรงงาน กระทรวงการคลังจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นว่ากิจการของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกิจการที่ไต่ถามยกเว้นไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้น โดยพิจารณาประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง กำหนดเลิกกิจการที่ไต่ถามบังคับตามกฎหมายประกาศ กระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ร.ศ. ๒๕๑๕ แล้ว ปรากฏว่า ประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ได้กำหนดเลิกกิจการที่ไต่ถามยกเว้นไว้ ๒ ประเภท^(๑) และ "การจ้างงานที่มีลักษณะที่ผิดประสงคฺ์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ" เป็น

(๑) ๑. งานเกษตรกรรม ซึ่งได้แก่งานเพาะปลูก ประมง ป่าไม้ เลี้ยงสัตว์ ซึ่งมีได้ใช้ลูกจ้างตลอดปี และไม่ม้งานลักษณะอื่นรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่ไม่เกี่ยวกับการจ่ายค่าจ้างและการจ่ายเงินทดแทน

๒. การจ้างงานที่มีลักษณะที่ผิดประสงคฺ์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ

กิจการประเภทหนึ่งที่ได้รับยกเว้น การที่จะวินิจฉัยว่ากิจการของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกิจการที่ได้รับยกเว้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวหรือไม่ จำเป็นต้องพิจารณาว่ากิจการของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกิจการที่ "มีลักษณะพิเศษเพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ" หรือไม่ ถ้ากิจการของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นกิจการที่มีลักษณะพิเศษดังกล่าวก็ย่อมได้รับการยกเว้นไม่ต้องตกอยู่ในบังคับของประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๕

เมื่อได้พิจารณารวมกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว จะเห็นว่ากิจการของธนาคารแห่งประเทศไทยมีอยู่ ๒ ประเภทคือ กิจการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องทำและอาจทำได้ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ และกิจการที่ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องกระทำตามกฎหมายอื่น เช่น การจัดการบัญชีสำรองเงินตราของประเทศ ตามพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ การควบคุมธนาคารพาณิชย์แห่งการคลัง ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ เป็นต้น สำหรับกิจการที่ต้องทำและอาจทำได้ตามพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ นั้น พระราชบัญญัติและพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวนี้ แม้จะไม่มีข้อความบัญญัติไว้โดยตรงว่าธนาคารแห่งประเทศไทยมีวัตถุประสงค์เป็นประการใด แต่ก็พอเห็นได้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารกลาง ปฏิบัติธุรกิจหรือกิจการอันเป็นธุรกิจหรือกิจการของธนาคารกลาง ตามที่ระบุกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวก็มีความบัญญัติในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวว่า "ให้จัดตั้งธนาคารกลางขึ้นเรียกว่า "ธนาคารแห่งประเทศไทย" เพื่อรับหมายการออกธนบัตรจากกระทรวงการคลัง และประกอบธุรกิจอันเป็นงานธนาคารกลางตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ และตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัตินี้"

เมื่อตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีความให้เห็นได้ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นธนาคารกลาง ปฏิบัติกิจการหรือธุรกิจอันเป็นกิจการหรือธุรกิจของธนาคารกลางดังนี้ ก็ย่อมจะกล่าวได้ว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติหน้าที่แห่งรัฐ ถ้าเป็นกิจการควบคุมการเงินและการคลังของรัฐให้เป็นไปโดยถูกต้อง เข้มงวด และมีเสถียรภาพ และกิจการหรือธุรกิจทั้งหลายตามที่กำหนดจำแนกไว้ในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๒ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ปฏิบัติ ก็ย่อมจะถือได้ว่าเป็นมาตรการเพื่อผลดังกล่าว หากแต่เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจไม่เห็นว่าเห็นได้ชัดถึงขั้น เมื่อไ้แก่ความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งมีข้อความว่า "ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ห้ามมิให้
ธนาคารแห่งประเทศไทย (๑) ประกอบการค้าหรือมีส่วนได้เสียโดยตรงในกิจการพาณิชย์
อุตสาหกรรม หรือการธุรกิจอย่างอื่น ๆ . . . . ." มาประกอบการพิจารณาด้วย

จริงอยู่ กิจการหรือธุรกิจบางอย่างของธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่ระบุกำหนด
ไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ อาจได้มา
ซึ่งกำไร แต่ก็ย่อมจะถือไม่ได้ว่าการได้กำไรนั้นเป็นผลแห่งการแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ
เพราะกิจการหรือธุรกิจนั้น เป็นกิจการหรือธุรกิจของธนาคารกลาง ไม่มีเหตุอันสมควร
แก่ประการใดที่จะจำกัดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยปฏิบัติเฉพาะกิจการหรือธุรกิจที่มิแต่จะ
ขาดทุนเท่านั้น

ด้วยเหตุอันดังกล่าวมา คณะกรรมการกฤษฎีกาจึงเห็นว่า การจ้างงานของ
ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นการจ้างงานที่มีกำไรวัตถุประสงค์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ
และย่อมได้มีบทเว้นไม่คงอยู่ในบังคับแห่งประกาศกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการคุ้มครอง
แรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๑๕ ทั้งนี้ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย "เรื่อง
กำหนดกิจการที่มีให้บังคับตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องการคุ้มครองแรงงาน"
ลงวันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๑๕

(นายสมภพ ไนตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๔๑๖

(ฎ. ๕)
คำพิพากษา

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ที่ ๑๗๘๕ / ๒๕๒๕

ศาลฎีกา

วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน

พทศกักราช ๒๕๒๕

ความ แพง

ระหว่าง	นายสมศักดิ์ ดิระธรรม	โจทก์
	ธนาคารแห่งประเทศไทย	จำเลย

เรื่อง ลักทรัพย์

โจทก์ อุทธรณ์ ผู้คัดค้าน คำพิพากษา

ศาลแรงงานกลาง ตั้งวันที่ ๒๕ เดือน มกราคม พทศกักราช ๒๕๒๕

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๒๒ จำเลยจ้างโจทก์
 เข้าทำงานเป็นลูกจ้างประจำ ค่าจ้างอัตราสุดท้ายเดือนละ ๓๓,๑๕๐ บาท ต่อมาวันที่
 ๑ ตุลาคม ๒๕๒๔ จำเลยเลิกจ้างโจทก์เพราะเหตุเกษียณอายุ โดยไม่จ่ายค่าชดเชย
 ขอให้ศาลบังคับจำเลยจ่ายค่าชดเชยจำนวน ๑๔๔,๑๕๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

/รอบละ

(๓๑)

คำพิพากษา

- ๒ -

รอยอะเจ็กริ่งทอมี นิมิตต์วันเลิกจ้างจนถึงวันที่จำเลยจ่ายค่าชดเชยแก่โจทก์เสร็จ
 จำเลยให้การว่า จำเลยมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติ
 ธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ และพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการ
 ธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ กล่าวคือ เป็นธนาคารกลาง
 ปฏิบัติหน้าที่แทนกระทรวงการคลัง และรัฐบาล ทำเนียบกิจการหรือธุรกิจ
 หักหลายตามที่กำหนดไว้ รั้งมอบการออกธนบัตรจากกระทรวงการคลัง และต้องห้าม
 ประกอบการค้า หรือมีส่วนใดเกี่ยวเนื่องโดยตรงในการพาณิชย์ อุตสาหกรรม หรือ
 การธุรกิจอย่างอื่น ๆ วัตถุประสงค์ของจำเลยจึงมิใช่แสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ
 แต่เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงิน และมุ่งส่งเสริมให้เกิดความเจริญทาง
 เศรษฐกิจของประเทศ การที่จำเลยจ้างโจทก์เข้าทำงานจึงมิใช่การจ้างที่มี
 วัตถุประสงค์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ ใ้รับยกเว้นตามประกาศกระทรวง
 มหาดไทย เรื่อง กำหนดกิจการที่มีให้ใช้บังคับประกาศกระทรวงมหาดไทย
 เรื่อง การคุ้มครองแรงงาน ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๔๙๔ โจทก์จึงเรียกร้อง
 ค่าชดเชยจากจำเลยไม่ได้ ทั้งการจ้างระหว่างจำเลยกับโจทก์เป็นการจ้าง
 ที่มีกำหนดระยะเวลาการจ้างแน่นอน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองสิทธิและ
 คุ้มครองการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๔๙๔ และเมื่อโจทก์เกษียณอายุจำเลย

/ โจทก์

(๓๐)

คำพิพากษา

ได้จ่ายเงินหุ้นเลี้ยงชีพประเภทหนึ่ง (เงินสะสม) จำนวน ๒๑,๔๔๔.๖๖ บาท
 เงินหุ้นเลี้ยงชีพประเภทสอง (บำนาญ) จำนวน ๒๕๑,๓๘๓.๙๕ บาท เงินหุ้น
 เลี้ยงชีพประเภทสาม (บำนาญ) จำนวนเดือนละ ๑๓,๐๒๗.๐๘ บาท จนถึง
 ปัจจุบันและจะออกไป และโบนัสสำหรับเดือนกรกฎาคม - กันยายน จำนวน
 ๒๔,๔๕๒.๕๐ บาท ให้แก่โจทก์แล้ว โจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินใด ๆ จากจำเลยอีก
 ขอให้ยกฟ้องโจทก์

วินิจฉัยพิจารณาโจทก์แสดงรับรองความมีอยู่และความถูกต้อง
 ของเอกสารทั้งหมดท้ายคำให้การ และอ้างส่งเอกสาร ๒ ฉบับเป็นพยาน
 จำเลยรับสำเนาเอกสารดังกล่าวแล้วแสดงรับรองความมีอยู่จริงของเอกสาร
 ดังกล่าว และโจทก์จำเลยอ้างแสดงไม่ศรัทธาใจสืบพยาน

ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้องโจทก์

โจทก์อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา

ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานตรวจสอบจำนวนประชุมปรึกษาแล้ว

ปัญหาที่โจทก์อุทธรณ์ว่าวัตถุประสงค์ของธนาคารจำเลยตามที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา
 กำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๔๘ มาตรา ๑๒ เป็นการ
 ประกอบธุรกิจเพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจนั้น เห็นว่า ธนาคารจำเลยจัดตั้งขึ้น

/โดย

(๓๐)

คำพิพากษา

โดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๔๔ เพื่อให้เป็น
 ธนาคารกลางในการปฏิบัติหน้าที่แห่งรัฐ ดำเนินกิจการควบคุมการเงิน และ
 การคลังของรัฐให้ถูกต้องเหมาะสมและมีเสถียรภาพ กิจการที่ไต่ถามมอบหมาย
 ให้กระทำคือรับมอบการออกธนบัตรจากกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ยังมีธุรกิจ
 ประเภทที่หึ่งเป็นงานของธนาคารกลางประกอบไปด้วยกิจที่ไว้ในพระราชกฤษฎีกา
 กำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๔๔ มาตรา ๑๒ อีกหลาย
 ประการทั้งก่อนมาตรา ๑ ถึงก่อนมาตรา ๑๔ แก่ธุรกิจต่าง ๆ ทั้งกล่าว ธนาคาร
 จำเลยก็ยังคงดำเนินกิจการในฐานะธนาคารกลางนั่นเอง และกระทำให้กฎหมาย
 การเงินและเศรษฐกิจของรัฐ มิได้เป็นการแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์หรือสถาบัน
 การเงินอื่น ถึงกิจการที่ธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นประกอบอยู่ และ
 บางครั้งก็เพื่อส่งเสริมหรือรักษาเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจ มิให้เป็น
 อุปสรรค หรือกระทบกระเทือนต่อความเจริญเติบโตในทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้
 พระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๔๔
 มาตรา ๑๑ บังคับโดยชัดแจ้งไว้ว่า "ภายใต้บังคับของบทบัญญัติมาตรา ๑๒ ห้ามมิให้
 ธนาคารแห่งประเทศไทย (๑) ประกอบการค้าหรือมีส่วนได้เสียโดยตรงในกิจการ
 พาณิชย์ อุตสาหกรรม หรือการธุระอย่างอื่น ๆ ใดๆ" -จึงเป็นที่เห็นได้ว่า ธนาคาร

/จำเลย

(๑๑)

- ๘ -

จำเลยมิได้มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงกำไรในทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าจะมีกำไรเกิดขึ้นบ้าง
 จากกิจการที่ธนาคารจำเลยได้กระทำ ก็เพียงเป็นผลลอยไต่เท่านั้น หากใช้เป็น
 วัตถุประสงค์อันแท้จริงในการจัดตั้งธนาคารจำเลยขึ้นไม่ คั้งนี้ ธนาคารจำเลย
 จึงได้มีข้อมติของอยู่ภายใต้บังคับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การ
 กู้ยืมของธนาคาร ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๔๙๔ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย
 เรื่อง กำหนดกิจการที่มีให้ไว้บังคับประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกู้ยืมของ
 ธนาคาร ลงวันที่ ๑๖ เมษายน ๒๔๙๔ (๒) โจทก์จึงไม่มีสิทธิเรียกร้องค่าชดเชย
 จากธนาคารจำเลย ค่าพิพาทฎีกาที่ ๑๘๒๔/๒๔๒๓ ระหว่างนายฉ่ำ นามกระโทก
 โจทก์ การทำเรือแห่งประเทศไทย จำเลย และค่าพิพาทฎีกาที่ ๓๓๓๓/๒๔๒๔
 ระหว่างนายสุทธิ มาสะ โจทก์ กับนายไผ่สมิทธิ จำเลย ที่โจทก์ยกขึ้นอ้างนั้น
 /และ /กับพวก/
 วัตถุประสงค์และกิจการที่จำเลยตามค่าพิพาทฎีกาทั้งสองฉบับประกอบไม่ตรงกับ
 วัตถุประสงค์และกิจการที่ธนาคารจำเลยคดีนี้กระทำ ศาลแรงงานกลางพิพากษา
 ขอมแล้ว อุทธรณ์โจทก์หังไม่ขึ้น

กต ค คำ
๕๖

พิพากษามัน.

นายไพศาล สว่างเนตร
 นายชจร กระจ่าง
 นายวรา ไวยพงษ์

บันทึก

เรื่อง สถานภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด ในกรณีเป็น "รัฐวิสาหกิจ"
ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ความมาก ที่ กค ๐๔๑๒/๒๕๔๑๒ ลงวันที่

๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เคมีธนาคารกรุงไทย
จำกัด มีทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น ๑๔,๘๘๗,๒๘๓ หุ้น กระทรวงการคลังถือหุ้น ๖๗,๕๘๘,๐๐๑ หุ้น
ถือเป็นร้อยละ ๕๓.๑๒ ธนาคารกรุงไทย จำกัด จึงมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติ
วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ต่อมา ได้มีการเพิ่มทุนจดทะเบียนอีกหลายครั้ง ดังนี้

๑. ปี ๒๕๒๕ ได้เพิ่มทุนอีก ๖,๑๑๒,๗๑๗ หุ้น แต่กระทรวงการคลัง
ซื้อเพียง ๑,๕๐๐,๐๐๐ หุ้น ทำให้สัดส่วนการถือหุ้นของกระทรวงการคลังในธนาคารลดลง
เป็นร้อยละ ๑๖.๓๕

๒. ปี ๒๕๓๐ และ ๒๕๓๑ ได้มีการเพิ่มทุนอีก ๓ ครั้ง ซึ่งกระทรวงการคลัง
มิได้ซื้อหุ้นเพิ่มทุน แต่ได้ออสิทธิการถือหุ้นให้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบัน
การเงิน ซึ่งเป็นนิติบุคคลตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๕ ตรี^(๑) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่ง
ประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม

(๑) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย
พุทธศักราช ๒๕๔๕ พ.ศ. ๒๕๒๕

มาตรา ๒๕ ตรี ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในธนาคารแห่ง
ประเทศไทย เรียกว่า "กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน" ในกองทุน
มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคง
และเสถียรภาพ โดยมี "ฝ่ายจัดการกองทุน" เป็นเจ้าหน้าที่ และให้แยกไว้ต่างหากจาก
ธุรกิจอื่น ๆ

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ พ.ศ. ๒๔๒๘ เป็นผู้ซื้อแทน
ทำให้ปัจจุบันสัดส่วนการถือหุ้นของกระทรวงการคลังและของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูใน
ธนาคารกรุงไทย จำกัด เป็นดังนี้

ธนาคารกรุงไทย จำกัด มีหุ้นทั้งสิ้น ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ หุ้น
กระทรวงการคลังถือหุ้น ๑๙,๐๘๘,๐๗๑ หุ้น หรือร้อยละ ๓๘.๑๖
กองทุนเพื่อการฟื้นฟู ถือหุ้น ๑๙,๐๘๕,๐๐๐ หุ้น หรือร้อยละ ๓๘.๐๙
กระทรวงการคลังจึงขอหารือว่า การที่กระทรวงการคลังถือหุ้น
ร้อยละ ๓๘.๑๖ และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินถือหุ้นร้อยละ
๓๘.๐๙ ดังกล่าว จะทำให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด หนีสภาพการเป็นรัฐวิสาหกิจหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณา
ปัญหาดังกล่าวประกอบด้วยไต่หังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลาง)
ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้แทนกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบัน
การเงินแล้ว เห็นว่า การที่จะพิจารณาในปัญหาว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด ยังคงมีฐานะ
เป็นรัฐวิสาหกิจอยู่หรือไม่ เมื่อกระทรวงการคลังมีโฉมทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
อีกต่อไป นั้น ต้องพิจารณาในเบื้องต้นเสียก่อนว่า กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบ
สถาบันการเงินเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจหรือไม่ ซึ่งประเด็นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา
(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๒๙ ตรี(๒)
แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕
พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติแต่เพียงว่า หนี้คงกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในธนาคารแห่งประเทศไทย
และในกองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีโฉมทุนบัญชีใด ๆ ที่จะถือได้ว่ากองทุนเป็น

(๒) โปรกฎเชิงบรรด (๑) หนา ๑

"ส่วนราชการ" กองทุนจึงมิใช่ส่วนราชการ^(๓) ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ ส่วนประเด็นว่า กองทุนเป็น "รัฐวิสาหกิจ" ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ หรือไม่ นั้น เห็นว่า คำว่า "องค์การของรัฐบาล" ตาม (ก) ของนิยาม "รัฐวิสาหกิจ" ในมาตรา ๕^(๔) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯ มิได้ระบุถึง

(๓) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

"ส่วนราชการ" หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมือง ที่มีฐานะเทียบเท่า สำนักงานหรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐ แต่ไม่รวมตลอดถึงรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

"รัฐวิสาหกิจ" หมายความว่า

- (ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ
 (ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ มีหุ้นรวมอยู่ด้วยเกินกว่า ร้อยละห้าสิบ
 (ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ก) และ/หรือ (ข) มีหุ้นรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
 (ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ก) และ/หรือ (ค) และ/หรือ (ข) มีหุ้นรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
 (จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ง) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีหุ้นรวมอยู่ด้วยเกินกว่า ร้อยละห้าสิบ

ฯลฯ

ฯลฯ

การจัดตั้งองค์การของรัฐบาลไว้ แต่เมื่อพิจารณากฎหมายในปัจจุบันแล้วจะเห็นได้ว่า องค์การของรัฐบาลอาจจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะหรือโดยพระราชกฤษฎีกาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล^(๕) ทั้งนี้ คำว่า "องค์การของรัฐบาล" ในบทนิยาม "รัฐวิสาหกิจ" ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯ จึงหมายความถึงองค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะด้วย ลักษณะขององค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยพระราชกฤษฎีกามีสาระสำคัญเหมือนกันคือ มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือการครองชีพ หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินหรือเงินทุนของรัฐบาล และเป็นนิติบุคคล ส่วนชื่อขององค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายอาจใช้ชื่อต่างกัน ใช้คำว่า "การ" ก็มี เช่น การท่าเรือแห่งประเทศไทย การรถไฟแห่งประเทศไทย ใช้คำว่า "องค์การ" ก็มี เช่น องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย หรือใช้คำว่า "กองทุน" ก็มี เช่น กองทุนส่งเสริมการทำสวนยาง เป็นต้น เมื่อกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๒๔ ตรี^(๖) แห่งพระราชบัญญัติธนาคาร

(๕) พระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๘๖

มาตรา ๓ เมื่อรัฐบาลเห็นเป็นการสมควรจะจัดตั้งองค์การเพื่อดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์ หรือเพื่อประโยชน์ในการเศรษฐกิจ หรือช่วยเหลือในการครองชีพ หรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินให้กระทำโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔ องค์การซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้
ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

(๖) โปรตุเกสเชิงอรรถ (๑) หน้า ๑

แห่งประเทศไทย โดยกองทุนประกอบด้วย (๑) เงินที่สถาบันการเงินต้องนำส่งเข้ากองทุน
ตามมาตรา ๒๙ เบื้อง (๔) ซึ่งเงินดังกล่าวมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษีที่รัฐเรียกเก็บแต่ได้
ส่งเข้ากองทุนโดยตรงแทนที่จะนำส่งเป็นรายได้ของแผ่นดินเสียก่อนแล้วทั้งงบประมาณ
รายจ่ายให้เป็นไปตามวิธีการงบประมาณปกติ และยังประกอบด้วยเงินสำรองที่ธนาคาร

(๑) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ พ.ศ. ๒๔๙๔

มาตรา ๒๙ จีตัวร กองทุนประกอบด้วย

- (๑) เงินที่ไ้รับตามมาตรา ๒๙ เบื้อง และมาตรา ๒๙ จกค
- (๒) เงินและทรัพย์สินที่ผู้มอบให้
- (๓) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ตกเป็นของกองทุน
- (๔) ดอกผลของกองทุน

(๔) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไข
เพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ พ.ศ. ๒๔๙๔

มาตรา ๒๙ เบื้อง ให้สถาบันการเงินนำส่งเงินเข้ากองทุนตามอัตรา

ที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อัตราดังกล่าว
ต้องไม่เกินร้อยละศูนย์ห้าของยอดเงินฝาก ยอดเงินกู้ยืมหรือยอดเงินที่รับจากประชาชน
ในแต่ละปี แล้วแต่กรณี ที่สถาบันการเงินแห่งนั้นมีอยู่ ณ วันสิ้นปีการเงินก่อนปีที่จะต้อง
นำส่งเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ ความหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดการ
กองทุนกำหนด

อัตราตามวรรคหนึ่ง จะกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทของสถาบัน
การเงินก็ได้

การคำนวณเงินนำส่งเข้ากองทุน มิให้นำเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่สถาบัน
การเงินได้รับจากกองทุนมารวมคำนวณเข้าด้วย

ในกรณีกองทุนมีเงินและทรัพย์สินเพียงพอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์แล้ว
คณะกรรมการจัดการกองทุนจะประกาศงดการนำส่งเงินเข้ากองทุนก็ได้

แห่งประเทศไทยจ่ายให้กองทุนตามมาตรา ๒๔ สัตต วรรคหนึ่ง^(๔) อีกด้วย ทุนของกองทุน
 ตามมาตรา ๒๔ จักว่า (๑)^(๑๐) ถือได้ว่าเป็นของรัฐบาล และวัตถุประสงค์ของนิติบุคคลนี้
 ดำเนินการเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น กองทุนจึงเป็นองค์การของรัฐบาล
 ประเภทที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น อีกทั้งกองทุนนี้ได้ตั้งขึ้นในธนาคารแห่งประเทศไทย
 เป็นงาฝ่ายหนึ่งของธนาคารแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๒๔ ตรี^(๑๑) ธนาคารแห่ง
 ประเทศไทยมีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาลอยู่แล้ว กองทุนจึงมีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาล
 เช่นเดียวกับธนาคารแห่งประเทศไทย และเป็นรัฐวิสาหกิจตาม (ก)^(๑๒) แห่งบทนิยาม
 "รัฐวิสาหกิจ" ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ การที่
 กองทุนใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ อัญญา (๖)^(๑๓) เข้าถือหุ้นในธนาคารกรุงไทย จำกัด

(๔) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไข
 เพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๒๔ วรรค ๒ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาจัดสรรเงินสำรอง
 ตามมาตรา ๒๕ ส่งสมทบเข้ากองทุนตามจำนวนที่เห็นว่าเหมาะสมเป็นคราว ๆ ไป
 ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจออกเงินหรือเงินในกองทุนไปก่อนได้ตาม
 ความจำเป็น แต่กองทุนต้องชำระคืนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และคณะกรรมการ
 อาจกำหนดให้กองทุนจ่ายค่างานคอบแทนสำหรับเงินที่จ่ายหรือคงค้างไว้

(๑๐) โปรดดูเชิงอรรถ (๗) หน้า ๕

(๑๑) โปรดดูเชิงอรรถ (๖) หน้า ๑

(๑๒) โปรดดูเชิงอรรถ (๕) หน้า ๓

(๑๓) พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไข
 เพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม ฯ พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๒๔ อัญญา ให้กองทุนมีอำนาจกระทำกิจการต่าง ๆ ภายในขอบ
 วัตถุประสงค์ของกองทุนตามมาตรา ๒๔ ตรี และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึง

- ๑.ล๑ ชื่อหรือเข้าถือหุ้นในสถาบันการเงิน
- ๑.ล๑

ซึ่งเมื่อรวมกับหุ้นที่กระทรวงการคลังถืออยู่แล้วมีจำนวนเกินกว่าร้อยละห้าสิบของหุ้นทั้งหมด
ของธนาคารกรุงไทย จำกัด จึงทำให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด ยังคงเป็น "รัฐวิสาหกิจ"
ตาม (ก) (๑๔) แห่งบทนิยาม "รัฐวิสาหกิจ" ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการ
งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒

(นายอมร จินทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๓๑

(๑๔) ไปรษณีย์กรุงเทพ (๔) หน้า ๓

รายชื่อธนาคารกลางของบางประเทศและปีก่อตั้งเรียงตามลำดับ

ปีก่อตั้ง	ชื่อ	ประเทศ	หมายเหตุ
1800	Banque de France	ฝรั่งเศส	
1814	Bank of Netherlands	เนเธอร์แลนด์	
1816	Bank of Norway	นอร์เวย์	
1817	National Bank of Austria	ออสเตรีย	
1818	Bank of Denmark	เดนมาร์ก	
1850	National Bank of Belgium	เบลเยียม	
1856	Bank of Spain	สเปน	
1860	State Bank of Russia	สหภาพโซเวียต	
1875	Reichsbank	เยอรมนี	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Bank Deutscher Lander เมื่อ ค.ศ. 1948 และ Deutscher Bundesbank เมื่อ ค.ศ. 1957
1882	The Bank of Japan	ญี่ปุ่น	
1913	Federal Reserve Bank	สหรัฐอเมริกา	
1921	South African Reserve Bank	แอฟริกาใต้	
1922	Reserve Bank of Peru	เปรู	เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น Central Reserve Bank of Peru เมื่อ ค.ศ. 1931
	Bank of Latvia	ลัตเวีย	ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของ ประเทศเอสโตเนียและลิทัวเนีย
	Bank of Lithuania	ลิทัวเนีย	
1923	Bank of the Republic of Colombia	โคลัมเบีย	
1924	National Bank of Hungary	ฮังการี	
	Bank of Poland	โปแลนด์	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น National Bank of Poland เมื่อ ค.ศ. 1945
	Commonwealth Bank of Australia	ออสเตรเลีย	ต่อมาแยกออกและตั้งชื่อใหม่ว่า Reserve Bank of Australia เมื่อ ค.ศ. 1959
1924	Bank of the Republic of Uruguay	อุรุกวัย	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Uruguay เมื่อ ค.ศ. 1967
1925	National Bank of Albania	แอลเบเนีย	
1926	National Bank of Czechoslovakia	เชโกสโลวาเกีย	
	Central Bank of Chile	ชิลี	

ปีก่อตั้ง	ชื่อ	ประเทศ	หมายเหตุ
1927	Central Bank of Ecuador Central Bank of Guatemala	เอกวาดอร์ กัวเตมาลา	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Bank of Guatemala เมื่อ ค.ศ. 1946
1928	Central Bank of China National Bank of Iran Central Bank of Boliyia Bank of Greece National Bank of Iceland	ไต้หวัน อิหร่าน โบลิเวีย กรีซ ไอซ์แลนด์	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Iran เมื่อ ค.ศ. 1961 เดิมชื่อ National Bank of Greece ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Iceland เมื่อ ค.ศ. 1961
1929	National Bank of Yugoslavia	ยูโกสลาเวีย	เดิมชื่อ National Bank of Serbia
1931	Central Bank of the Republic of Turkey	ตุรกี	
1932	Bank of Mexico	เม็กซิโก	
1934	Reserve Bank of New Zealand Central Reserve Bank of El Salvador	นิวซีแลนด์ เอลซัลวาดอร์	
1935	Bank of Canada Reserve Bank of India Central Bank of the Argentinian Republic	แคนาดา อินเดีย อาร์เจนตินา	
1936	Bank of the Republic of Paraguay	ปารากวัย	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Bank of Paraguay เมื่อ ค.ศ. 1944 และ Central Bank of Paraguay เมื่อ ค.ศ. 1952
1937	National Bank of Costa Rica	คอสตาริกา	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Costa Rica
1939	Bank of Afghanistan	อัฟกานิสถาน	
1940	Central Bank of Venezuela	เวเนซุเอลา	
1941	National Bank of Nicaragua	นิการากัว	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Nicaragua เมื่อ ค.ศ. 1961
1942	Central Bank of Ireland Bank of Thailand State Bank of Ethiopia	ไอร์แลนด์ ไทย เอธิโอเปีย	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น National Bank of Ethiopia เมื่อ ค.ศ. 1963

ปีก่อตั้ง	ชื่อ	ประเทศ	หมายเหตุ
1947	Central Bank of the Dominican Republic	โดมินิกัน	
1948	State Bank of Pakistan	ปากีสถาน	
	Central Bank of the Philippines	ฟิลิปปินส์	
1949	National Bank of Iraq	อิรัก	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Iraq เมื่อ ค.ศ. 1956
1950	Central Bank of Ceylon	ศรีลังกา	
	National Bank of Cuba	คิวบา	
	Bank of Korea	เกาหลี	
	Central Bank of Honduras	ฮอนดูรัส	
1952	Central Bank of Belgium Congo	คองโก	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น National Bank of Congo เมื่อ ค.ศ. 1964
	Union Bank of Burma	พม่า	
	Bank of Issue of Associated State of Indo-China	กัมพูชา ลาว และเวียดนาม	ต่อมาแยกเป็น National Banks of Cambodia Laos and Vietnam เมื่อ ค.ศ. 1955
1953	Bank of Indonesia	อินโดนีเซีย	เดิมชื่อ Bank of Java
1954	Bank of Israel	อิสราเอล	
1955	National Bank of Libya	ลิเบีย	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Bank Libya เมื่อ ค.ศ. 1963
1956	Central Bank of Syria	ซีเรีย	
	Bank of Rhodesia and Nyasaland	โรดเซีย	ต่อมาแยกเป็น Reserve Bank of Rhodesia Bank of Zambia และ Reserve Bank of Malawi เมื่อ ค.ศ. 1964
	Central Bank of Nepal	เนปาล	
1957	Bank of Ghana	กานา	
	Central Bank of Surinam	ซูรินัม	
1958	Central Bank of Nigeria	ไนจีเรีย	
	Central Bank of Malaya	มาเลเซีย	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Malaysia เมื่อ ค.ศ. 1963

ปีก่อตั้ง	ชื่อ	ประเทศ	หมายเหตุ
1959	Central Bank of Tunisia	ตูนิเซีย	
	Bank of Morocco	โมร็อกโก	
1960	Central Bank of Equatorial Africa and Cameroon	แคว้นแอฟริกา	
	Bank of Republic of Guinea	กินี	
	Bank of Sudan	ซูดาน	
	Bank of Jamaica	จาเมกา	
1961	National Bank of Somalia	โซมาเลีย	
	Central Bank of Egypt	อียิปต์	
1962	Central Bank of Algeria	แอลจีเรีย	
	Bank of Republic of Mali	มาลี	ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Central Bank of Mali เมื่อ ค.ศ. 1968
1963	Central Bank of Cyprus	ไซปรัส	
	Central Bank of Jordan	จอร์แดน	
	Bank of Sierra Leone	เซียร์ราเลโอน	
1964	Bank of Lebanon	เลบานอน	
	Central Bank of Trinidad and Tobago	ตรินิแดด และโตเบโก	
1965	Bank of Burundi	บรุนดี	
	National Bank of Rwanda	รวันดา	
	Central Bank of Brazil	บราซิล	
	Bank of Guyana	กายอานา	
1966	Central Bank of Kenya	คีนยา	
	Bank of Tanzania	แทนซาเนีย	
	Bank of Uganda	ยูกันดา	
1968	Central Bank of Malta	มอลตา	
1969	Central Bank of Kuwait	คูเวต	
	Central Bank of Republic of Equatorial Guinea	สาธารณรัฐอิเควทอเรียลกินี	
1971	Central Bank of the Gambia	แกมเบีย	

ที่มา : Central Banking อังโณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, เอกสารการสอนชุดวิชาทฤษฎีและนโยบายการเงินหน่วยที่ 1-8, หน้า 392-395.

ประวัติผู้เขียน

นายชวลิต วัฒนินธ์ เกิดเมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2506 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษา นิติศาสตร์บัณฑิต จากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2529 และเนติบัณฑิตไทย (สมัยที่ 41) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนิติกร ประจำแผนกพิธีการสินเชื่อ ส่วนอำนวยการสินเชื่อ ฝ่ายการเงินและสินเชื่อ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย